

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА СПЛАТИ ГОНОРАРУ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Адвокатська діяльність є особливим видом професійної діяльності, оскільки поєднує науково-практичну підготовку з високими етичними стандартами. Одним із важливих питань, що постають перед адвокатом у взаєминах із клієнтом, є погодження умов договору про надання правничої допомоги та визначення розміру гонорару. Від цього безпосередньо залежить довіра клієнта, репутація адвоката та дотримання норм законодавства і професійної етики. Етичні аспекти гонорару охоплюють не лише фінансову сторону питання, а й морально-професійні принципи, яких адвокат повинен дотримуватися у своїй практиці.

Визначення та сплата гонорару — це не просто фінансове питання, а важливий показник дотримання етичних стандартів професії. Винагорода адвоката завжди має узгоджуватися з принципами справедливості, прозорості та законності, що гарантує не лише коректність у фінансових взаєминах, але й збереження довіри до адвокатури в цілому. Найбільш поширеною є сплата фіксованого або погодинного гонорару, а в разі позитивного рішення для клієнта — додатково обумовлюється виплата «гонорару успіху», як правило, до 100 % від суми основного гонорару [1, с. 739]. Фіксований гонорар передбачає конкретну суму незалежно від результату справи, забезпечуючи передбачуваність і прозорість, але потребує чіткого визначення обсягу послуг. Погодинна оплата передбачає винагороду адвоката відповідно до фактично витраченого часу, тому важливий точний облік роботи. В Україні інколи використовується так званий «гонорар успіху», який зазвичай є додатковою частиною гонорару адвоката, проте чітко встановлених відсотків від присудженої судом суми в договорі не передбачено. Гонорар успіху у разі позитивного фінансового результату по справі визначається у вигляді певного відсотку від компенсації, а якщо результат нематеріальний — у вигляді обговореної фіксованої суми, яка формується конкретно для кожної справи відповідно до критеріїв складності, тривалості, терміновості справи та репутації адвоката [2, с. 490].

Визначення етично допустимих меж гонорару ґрунтуються перелусім на справедливості. Гонорар не може бути непомірним для клієнта, інакше оплата перетворюється на засіб зловживання довірою

клієнта. Водночас надто низька винагорода знецінює працю адвоката і підриває авторитет професії. Справедливий розмір гонорару враховує складність справи, кваліфікацію адвоката, витрачений час і ресурси, а також матеріальні можливості клієнта. Іншим важливим принципом є прозорість, оскільки клієнт має чітко розуміти, за що він сплачує кошти, які послуги надає адвокат і як формується сума гонорару. Попереднє пояснення структури оплати, можливих додаткових витрат і умов їх зміни дозволяє уникнути конфліктів і забезпечує чесні взаємини між сторонами. Принцип законності передбачає дотримання закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики. Неетично та незаконно з боку адвоката отримувати гонорар із незаконних доходів клієнта чи погоджувати умови, що суперечать закону.

Прозорість і документування фінансових домовленостей є обов'язковими. В договорі необхідно чітко визначити обсяг послуг, порядок оплати та можливість додаткових витрат, а кожен платіж підтверджуватися квитанцією чи рахунком. Це забезпечує юридичну та моральну чистоту відносин, дозволяє клієнту зрозуміти логіку формування гонорару і зменшує ризик конфліктів.

Гонорар успіху стимулює адвоката досягати результату, важливого для клієнта, і водночас, адвокат бере на себе певну частину ризику, при цьому клієнт більше фокусує увагу на результаті, ніж на стратегії і тактиці захисту, а адвокат фактично стає партнером у процесі досягнення правової мети. В таких відносинах адвокат фактично стає партнером клієнта і бере на себе певну частину його ризику [3, с. 93].

Важливим етичним принципом адвокатської діяльності є недопущення конфлікту інтересів, адже будь-яке поєднання особистих, майнових чи професійних інтересів адвоката з інтересами клієнта може поставити під сумнів його незалежність, об'єктивність та доброчесність. Конфлікт інтересів може виникати як у випадку представництва кількох клієнтів із протилежними інтересами, так і тоді, коли особисті стосунки адвоката (дружні, сімейні чи ділові) впливають на його професійну поведінку. У разі виникнення потенційного або реального конфлікту інтересів адвокат зобов'язаний негайно повідомити про це клієнта, обговорити можливі шляхи врегулювання ситуації, отримати письмову згоду на подальше представництво або, за потреби, відмовитися від участі у справі. Дотримання цього принципу сприяє збереженню довіри між адвокатом і клієнтом, забезпечує чесність, прозорість та відповідальність у професійній діяльності, що є запорукою високих стандартів адвокатської етики.

Отже, етичні аспекти визначення та сплати гонорару є невід'ємною складовою адвокатської діяльності. Гонорар має відповідати принципам справедливості, прозорості, законності та добросовісності.

Дотримання цих стандартів дозволяє підтримувати довіру клієнта, захищати репутацію професії і діяти в інтересах правосуддя. Визначення розміри та форми сплати гонорару — це не просто формальна процедура, а прояв професійної культури адвоката, його поваги до клієнта та дотримання етичних засад професії. Саме через ставлення до питань винагороди виявляється рівень моральної відповідальності юриста, його здатність поєднувати матеріальні інтереси з високими стандартами служіння закону і суспільству.

Список використаної літератури

1. Остафійчук Л. А. Про гонорар успіху адвоката. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 736–740 URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6301/178.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Рамазанова С. Р. Оплата послуг адвоката «Гонорар успіху». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 489–491. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2020/123.pdf
3. Фляжнікова Я. Про гонорар успіху адвоката. *Evropské politické a právní diskurz*. 2020. Sv. 7, Vyd.1. С. 92–99. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evropr_2020_7_1_15

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Самойлова Ю. О.

студентка 2-го курсу
факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА У ПРОТИСТОЯННІ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ТИСКУ З БОКУ СТОРОНИ ОБВИНУВАННЯ

Незалежність адвоката набуває особливої актуальності в умовах сучасних суспільно-політичних викликів, зокрема під час збройної агресії, реформування правосуддя та підвищеної уваги суспільства до питань доброчесності й справедливості. У таких обставинах саме незалежність адвоката стає не лише професійним принципом, а й чинником зміцнення демократичних інститутів держави. Адже без свободи від зовнішнього тиску, залякування чи стороннього втручання адвокатура втрачає здатність ефективно забезпечувати громадянам доступ до правосуддя та реалізацію принципу верховенства права.

Ніколаєнко М. О.

Роль адвокатської етики в професійній діяльності адвоката 490

Олійник М. І.

Проблемні аспекти дотримання принципу конфіденційності
в адвокатській діяльності 493

Платонова О. А.

Етичні аспекти визначення та сплати гонорару в адвокатській
діяльності 497

Самойлова Ю. О.

Професійна етика адвоката у протистоянні процесуальному
тиску з боку сторони обвинувачення 499

Синицина В. Є.

Актуальні питання дотримання межі між свободою вираження
поглядів та порушення правил адвокатської етики 503

Скаблюк К. Ю.

Конфлікт інтересів у адвокатській діяльності 506

Собко Є. В.

Проблемні аспекти відносин адвоката з клієнтами в умовах
воєнного стану 510

Стефанський М. А.

Адвокатська етика як фактор формування довіри до системи
правосуддя 513

Тарасенко М. Л.

Дисциплінарна відповідальність адвоката у цифрову епоху:
публікації у соцмережах та професійна репутація 517

Тарасова В. О.

Етичні дилеми адвоката під час розгляду справ, які викликають
суспільний резонанс 521

Храмченкова М. В.

Професійна етика адвоката у цифрову епоху: використання
онлайн-комунікацій та соціальних мереж 523

Чумак А. О.

Використання штучного інтелекту в адвокатській діяльності:
етичні та правові аспекти 526

Шевелєва К. Ю.

Використання соціальних мереж адвокатами: етичні межі
публічної комунікації 529